

Dansk Anti-Stalking Forening

HØRINGSSVAR

STRAFFERETSPLEJEUDVALGET

Vedrørende det stillede forslag B45 *'Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en nærmere definition af forfølgelse og chikane i straffeloven, fjernelse af kravet om et polititilhold, før forfølgelse eller chikane er strafbart, og indførelse af alternative straffesanktioner'*.

I forlængelse af Justitsministeriets anmodning til Strafferetsplejeudvalget, angående gennemgang af gældende regler og praksis om tilhold mv., ønsker Dansk Anti-Stalking Forening at henlede opmærksomheden på nødvendigheden af dels en klar lovmæssig definition af begrebet stalking og dels bestemmelser i en kommende lovgivning, der decideret tager sigte på stalking. Vi anbefaler en særskilt stalking lovparagraf.

For så vidt angår behovet for en bestemmelse, der definerer begrebet stalking, har foreningen kunne konstatere, at forslaget lægger op til en sådan bestemmelse, der dog i henhold til foreningens synspunkter svækkes af, at man tilsyneladende agter at definere stalking som 'chikane' eller 'forfølgelse'.

Kriminalisering af stalking

Stalking er langt mere end chikane og forfølgelse, idet stalking også er overvågning, påtrængenhed, truende adfærd og trusler (direkte og indirekte) samt vold og i værste fald drab. Stalking betragtes af eksperter som en form for psykisk vold, der i 43% af tilfældene eskaleres til fysisk vold¹. I stalkingsager med ekspartnere er voldsraten langt højere. Et studie peger på at kvindedrab, der er begået af en tidligere partner, er forudgået af stalking i tre fjerdedele af tilfældene, og i 86% ved drabsforsøg². Det er efter foreningens opfattelse derfor af afgørende betydning, at der lovgivningsmæssigt skelnes mellem stalking og andre former for generende adfærd, hvorfor foreningen skal henstille til, at stalking defineres særskilt i en selvstændig lovparagraf.

Efter foreningens opfattelse er det endvidere af afgørende betydning, at en definition af stalking tager udgangspunkt i *offerets reaktion*, således at gerningsmandens hensigt og adfærd ikke vægtes i samme omfang. Erfaringer fra f.eks. USA viser, at en definition af stalking baseret på gerningsmandens hensigt og adfærd (herunder trusler) medførte, at flere sager ikke kunne føre til domsfældelse, da stalkeren ikke altid var konkret truende i sin adfærd eller ikke havde forståelse for, at adfærden var generende. En ændring, med vægtning af offerets reaktion, gav en betydeligt forbedret effekt med domfældelse i disse sager. Undersøgelser har påvist at kun mellem 30 - 60% af stalkere truer eksplicit³.

Et yderligere argument for vores henstilling om at inkludere offerets reaktion i en fremtidig definition er, dels at den kommunikationsteknologiske udvikling bevirker at stalkere fortsat

Dansk Anti-Stalking Forening

udvinder nye og svært beviselige metoder til at udføre deres aktiviteter, herunder cyberstalking, og dels at det kan være svært at bevise gerningsmandens hensigt, i tilfælde hvor den fortsatte relation mellem offer og stalker, indebærer en vis form for naturlig kontakt.

Det drejer sig f.eks. om de situationer, hvor stalkeren er en kollega, en nabo eller en tidligere partner med fælles børn. I disse tilfælde kan det være særdeles vanskeligt for offeret at påvise stalking, da en vis kontakt er uafværgelig, og en sag derved kan risikere at blive vanskelig og langtrukket. Dette taler ligeledes for en vægtning af offerets reaktion, som derved ydermere skal gøre sagsbehandlingen hurtigt og effektiv. Foreningen henstiller samtidig til at bevisbyrden *ikke* påhvile offeret alene.

Foreningen har naturligvis forståelse for, at retssikkerheden skal opretholdes, men det er således særdeles vigtigt, at lovgiver holder sig for øje, at stalking også finder sted i tilfælde, hvor der er en naturlig kontakt mellem stalker og offer.

Straf

For så vidt angår det strafsanktionerende åbnes der op for konfliktmægling og behandlingsdomme som et vilkår. Foreningen stiller sig stærkt tvivlende overfor det hensigtsmæssige ved konfliktmægling, og henstiller samtidig til at behandlingsdomme som alternativ strafsanktion, udover de reelt psykiske syge, *også* omfatter de relativt normale og ikke klinisk syge stalkere.

Når det drejer sig om konfliktmægling, skyldes det, at stalkerens formål er at opnå kontakt med sit offer uanset hvordan. Af samme grund går alle internationale anbefalinger på, at al kontakt mellem offer og stalker skal undgås. Ved konfliktmægling som et vilkår i domsafsigelsen, kan man i overvejende grad frygte, at konfliktmægling bliver et middel til kontakt i denne type sager, hvorfor dette ikke kan tilrådes.

Når det drejer sig om behandlingsdomme som en alternativ strafsanktion, stiller foreningen sig positiv, når dette samtidig indebærer et tilhold. Såfremt en stalker måtte blive idømt en behandlingsdom, er det efter foreningens opfattelse afgørende, at dette, udover de psykiatrisk behandlingskrævende syge, også omfatter den store gruppe af ikke klinisk syge stalkere, der vil kunne profitere af langvarig ambulans behandling. Ved overskridelse af tilhold og behandlingsbrud, bør der øjeblikkeligt sanktioneres med fængselsstraf.

For så vidt angår en særskilt stalkinglovgivning, henstiller foreningen til at bestemmelsen giver mulighed for hurtig og effektivt intervention, *uden* krav om tilhold f.eks. ved en slags forebyggende varetægtsfængsling af den mistænkte, før en formel domsafgørelse. I forbindelse hermed bør alternative betingelser for løsladelse være, dels tilhold, dels accept af behandling, som det ses i udlandet, f.eks. i Holland⁴. Ved overskridelse af de accepterede betingelser, føres sagen til domsfældelse.

Det skal afslutningsvis pointeres, at det efter foreningens opfattelse er af afgørende betydning, at stalking kriminaliseres og defineres juridisk, idet disse sager således hurtigt kan identificeres, hvorved der herefter med den rette lovgivning kan handles hurtigt og konsekvent. En særskilt stalkingparagraf vil samtidig have et stort præventivt potentiale i

Dansk Anti-Stalking Forening

forhold til de voldsomme menneskelige omkostninger af stalking, for både offer og stalker. Dette, ved ikke mindst at have en stærkt voldsforebyggende effekt.

Referencer

¹ Spitzberg, B.H. (2002): "Tactical Topography of Stalking Victimization and Management". *Trauma, Violence & Abuse*, vil. 3, no 4, p. 261 - 288

² McFarlane, J.M, Campbell, J.C. Wilt, S. Sachs, C.J., Ulrich, Y, Xu, X (1999): "Stalking and Intimate Partner Femicide". *Homicide Studies*, vil. 3, 4, nov 1999 p.300-316

³ McEwan, T, Mullen P.E. & Purcell, R. (2006): "Identifying risk factors in stalking: A review of current research". *International Journal of Law And Psychiatry*. Vol.30 P. 1-9

⁴ Malsch M. (2007): "Stalking – Do criminalization and punishment help?" *Punishment & Society* vol. 9(2) p. 201-209